

עין משפט
נר מצוה

גד א מיי פייצ מהל' נדרים הל' טו סגג לאוין רבנ טוש"ע יי"ד סימן בלע פעי' כא:
גה ב מיי שס הל' טו טוש"ע שס:

תוספות

ובתריץ בעגמ' דרש' ק"ו ושאי הכא דלית להו לנרנן דל' קרא אשה יקמנו וכו', כדתנן (המס בנדר') במתני' (לעיל עה.) טעמ' דרננן דהכא, והאי דקאמרי מקוה יוכיח פסולא בעגמא, ויש לתמוה בך ק"ו מכורה כנר, נימא הפרת נדרי' יוכיחו דלא דמו שפיר אהדיד דקא ממזי לה תלמודא (פי"ס:) [בתנאי] הפרת נדרי', שאמריה מורה (במכר ל') ביום שמעו אשה יניא אותה: להקל' משפר זמן אריו: ולהחמיר. שפפר זמן קזר: מפר ליחי שבת ויום שבת עד שתחשך. שכל זה מיוס שמעו דנרי: עם חשכה. סמוך למזלא שנת: מפר עד שלא תחשך. ימיה להפר עד שלג תחשך: שאם לא קזר: מפר ויהי ערב ויהי שבת כדכתיב ויהי ערב ויהי שבת כלילי שנת ויומו שהלילה הולך אחר נדרה ביום ולא הפך לה שוב אינו יכול להפר לה משמחן אחר: ויהי ערב ויהי שבת כדכתיב ויהי ערב ויהי שבת כלילי שנת ויומו שהלילה הולך אחר נדרה ביום ולא הפך לה שוב אינו יכול להפר לה משמחן אחר: הפרת נדרים אלא אותו יוס שנדרה ומשחשכה כנר נכנס יוס אחר: **גב' מיוס אל יוס.** משמע מאותה שעה ביום זה עד יוס המחרת באותה שעה: **ציממא אין.** ביום שמעו משמע יממא ולא לילה להכי כתיב מיוס אל יוס דמשמע יוס שלס: **הא כתיב ביום שמעו.** דמשמע אותו היום בלבד ולא למחר: **דאי מיוס אל יוס הוה משמע מחד בשבא לחד בשבא.** דהכי משמע מיוס אל יוס שכמוהו דהיינו שבוע שלס להכי כתיב ביום שמעו ביום אחד שלס מעל"ע: **אין הלכה כאותו הווג.** רבי יוסי ור"א דלמרי מעת לעת: **חייא נר רב הוה שדי גירא ונדיק.** הוה מעיין כל כך בנדר אלא כמו שהיה עוסק במלאכתו שהיה יורה החך מתוך כך בדיק ליה לנדר: **ישיב וקאים.** שלא היה יושב במקום אחד אלא עומד ויושב בנדיק ליה: **מנן**

לענין הקמה דאפי' שתיקה מועלת אם שתק כל היום קיוס נמי מועיל בכל לשון אי נמי להכי בעינן דוקא מופר ליכי כדי ליתן חילוק בין הפרת העבל להמרת חסס דהפרת בעל מהאן ולהבא בלא טעם כמו אם ברייתו הפר והכי גרסינן בירושלמי דפרקין ר' אבהו אומר בשם ר' יוחנן העבל שאומר אין כאן נדר אין כאן שנועה לא אמר כלום וזקן שאמר מופר כך בעל כך לא אמר כלום אלא זה כהלכתו וזה כהלכתו העבל אומר מופר כך בעל כך וזקן אומר אין כאן נדר אין כאן שנועה: לא יאמר אדם לאשתו בשבת בופר ליכי בופר ליכי בדרך שאומר לה בחול. שצריך לשנות מפני כבוד השבת אלא אומר לה עלי ואכלי עלי ושמי ונגמרת מפש: גב' דבתיב ביום אל יום. פי' מיוס זה ליום אחר דהיינו מעת לעת: דאי בתיב ביום אל יום. דהוה לילה בכלל הוה אמינא מחד בשבא לחד בשבא דמשמע מיוס זה ליום אחר ששמו כזה: **אין הלכה באותו הווג.** משום דרבים ניניהו אינטרין למיפקא דלא כותייהו או משום דקרא כותייהו דיקא דכתיב מיוס אל יום. ויש ספרים גורסין הלכה כאותו הווג. משום דבשיליה שבת גרסינן והלכתא הפרת נדרים מעת לעת ומפרעי סנר למיעבד כי הני תנאי פירוש תנא דמתני' ותנא קמא דברייתא דלמרי כל היום אל' רב הכי אמר חגיגי הלכה כאותו הווג ואפי' אי גרסי' אין הלכה כאותו הווג מצינן למימר דסתמא דהש"ס פליג אדריב"ל ובכל הספרים גרסי' הכא חייא נר רב ויש לפרש] כשהיתה אשתו נודרת לא היה מתיר מיד אלא היה שותק לקטערה כאליו היה רוצה לקיים נדרה והיה זורק חך בכותל לטוין בגיל שימיר לה למחרתו קודם שיגיע לאותו מקום: רבה בר רב הונא הוה קא. לידע מדת גלו לטוין צו למחרת אבל לספרים דגרסי' אין הלכה כאותו הווג אין מקומו כאן אלא לקמן בשמעתין:

עו:

ר"ן

ומהדרינן אין בעגמא דרשין ק"ו אלא דשאני הכא. דאמא קרא ואפקיה. ומקשו הכא א"כ דאי לאו קרא מודו רבנן לר"א בק"ו ידידיה מאי מהדרי ליה מקוה יוכיח דהא אינהו גופייהו מודו ליה אלא דקרא קדרשי ואיכא למימר דהכי אמרי ליה לא תדחוק נפשך למדמי דרשא

דינן משום קל וחומר דידך דמקוה יוכיח דאיכא למידן קל וחומר ואמא קרא ואפקיה דמקוה שאינו מניל מדרשא נפקא לן"ו מדכתיב ונוגע בנבלתם יעמא הלל אומר אפילו הן בתוך המים ואדם שמניל על טהרה בלועה מקרא נמי נפיק אלמא אמי קרא לאפוקי ק"ו וכי האי גוונא בהפרת נדרים נמי לא תפלוג אדרשא דינן לקיומי ק"ו (דילן) [דילך] די כיכי דהמס את גופך מודית דאמא קרא ואפקיה הכא נמי אמא קרא ואפקיה. ונהי דעד השתא הוה סברינן למימר דרבנן פרכי ליה דליכא למידן צבי האי גוונא קולא וחומרא כלל במסקנא דסוגיין מסקי' דהכי קאמרי ליה מקוה יוכיח דאמי קרא ומפיק ק"ו כי האי גוונא: **בתנאי' הפרס נדרים כל היום.** יוס השמייעה: להקל ולהחמיר. לאו דוקא להקל ולהחמיר דהא לא שייכא קולא וחומרא הכא אלא הי"ק פעמיס שזמנו מרובה פעמיס שזמנו מועט לאפוקי מעת לעת דלעולם זמנו שוה: **נדרה צילי שנת.** הי"ה בחול והאי דנקט שנת מילתא אגב אורחיה קמ"ל דמפירין נדרים בשנת ואע"פ שאינן לצורך השבת וכדדייקינן בגמרא: **נדרה צילי שנת.** צכניסתו

מפר צילי שנת וביום השבת עד שמחשך והיינו להקל: **נדרה עם חשכה.** שנדרה בשנת סמוך לחשכה מפר עד שלא תחשך והיינו להחמיר. ובדין הוא דליחני אינו מפר אלא י"ל כשמתחשך כיוון דלהחמיר קמני אלא להכי תנא האי לישנא משום דשייך ציה טפי מאי דמסיים מלתיה שאם קודם חשכה לא הפך אינו יכול להפך דאשמעינן צהאי לישנא דמפירין נדרים בשנת אפילו שלא לצורך השבת לפי שזמנה עובר שאם קודם חשכה לא הפך שוב אינו יכול להפך: **גב' אמר קרא ביום שמעו.** דמשמע יוס השמייעה בלבד: **דכתיב מיוס אל יוס.** דמשמע מעת לעת שיעור שיש צין תחילת יוס אחד לתחילת יוס אחר דהיינו עשרים וארבעה שעות: **הוה אמינא ציממא אין ציליה לא.** דלילמא יוס הכי משמע: **כתיב מיוס אל יוס.** דמשמע מסוף יוס שלפני שמייעה עד סוף יוס של שמייעה דהיינו נדרה בתחילת הלילה שפמר הלילה והיוס עד סופו: **מן חד בשבא לחד בשבא.** דהכי משמע קרא מיוס שמייעה עד יוס כיוצא צו: **כתיב ביום שמעו.** דאינו מפר אלא יוס שמייעה וכיון שכן על כרחיך כי כתיב מיוס אל יוס אינו אלא ליתן שיעור ארבעה ועשרים שעות: **חגיגי.** ר' חייא שהיה דודו של רב. וקי"ל הכי דהפרת נדרים כל היום ותו לא וכסתם מתני': **חייא נר רב שדי גירא ונדיק.** אגב גררא דרב מייתיה הכא הא דחייא נר רב שדי גירא ונדיק בעוד שהיה מתעסק לירות חלים היה בזקק אדם הבא לפניו להמיר נדרו שואלו אם מתחרט וממירו דקסבר פותחין בחרטה ומשום הכי לא היה צריך עיון למצוא פתח: **ישיב וקאים.** שלא היה מדקדק בדבר אלא עומד ויושב כמו שהיה מודמן לו:

לענין הקמה דאפי' שתיקה מועלת אם שתק כל היום קיוס נמי מועיל בכל לשון אי נמי להכי בעינן דוקא מופר ליכי כדי ליתן חילוק בין הפרת העבל להמרת חסס דהפרת בעל מהאן ולהבא בלא טעם כמו אם ברייתו הפר והכי גרסינן בירושלמי דפרקין ר' אבהו אומר בשם ר' יוחנן העבל שאומר אין כאן נדר אין כאן שנועה לא אמר כלום וזקן שאמר מופר כך בעל כך לא אמר כלום אלא זה כהלכתו וזה כהלכתו העבל אומר מופר כך בעל כך וזקן אומר אין כאן נדר אין כאן שנועה: לא יאמר אדם לאשתו בשבת בופר ליכי בופר ליכי בדרך שאומר לה בחול. שצריך לשנות מפני כבוד השבת אלא אומר לה עלי ואכלי עלי ושמי ונגמרת מפש: גב' דבתיב ביום אל יום. פי' מיוס זה ליום אחר דהיינו מעת לעת: דאי בתיב ביום אל יום. דהוה לילה בכלל הוה אמינא מחד בשבא לחד בשבא דמשמע מיוס זה ליום אחר ששמו כזה: **אין הלכה באותו הווג.** משום דרבים ניניהו אינטרין למיפקא דלא כותייהו או משום דקרא כותייהו דיקא דכתיב מיוס אל יום. ויש ספרים גורסין הלכה כאותו הווג. משום דבשיליה שבת גרסינן והלכתא הפרת נדרים מעת לעת ומפרעי סנר למיעבד כי הני תנאי פירוש תנא דמתני' ותנא קמא דברייתא דלמרי כל היום אל' רב הכי אמר חגיגי הלכה כאותו הווג ואפי' אי גרסי' אי הלכה כאותו הווג מצינן למימר דסתמא דהש"ס פליג אדריב"ל ובכל הספרים גרסי' הכא חייא נר רב ויש לפרש] כשהיתה אשתו נודרת לא היה מתיר מיד אלא היה שותק לקטערה כאליו היה רוצה לקיים נדרה והיה זורק חך בכותל לטוין בגיל שימיר לה למחרתו קודם שיגיע לאותו מקום: רבה בר רב הונא הוה קא. לידע מדת גלו לטוין צו למחרת אבל לספרים דגרסי' אין הלכה כאותו הווג אין מקומו כאן אלא לקמן בשמעתין:

נערה המאורסה פרק עשירי נדרים

רש"י

מסורת הש"ס

א) [לעיל עה.], ב) שנת קט"ו. ג) לקמן עט"ו. ד) [לקמן עו. שנת קט"ו.], ה) [מספתא פ"ו ובשאלמות סימן קלו איתא הפרת נדרים כל היום דברי רבי ר"י צר יהודה ור"א כר"ש וכו'], ו) [נראהשית א.], ז) [ספרא שמיני פ"טו.], ח) [צ"ל עד שמחשך.],

תורה אור השלם

- ↑ כל נדר וכל שבעת אפר לצנח נפש אישה יקמנו ואישה יפרנה: במדבר ל יד
- ↑ וְאִם הָחֹרֶשׁ יִחְרֹשׁ לָהּ אִשָּׁה מִיּוֹם אֵל יוֹם וְהָקִים אֶת כָּל נִדְרֶיהָ אוֹ אֶת כָּל אֶסְרֶיהָ אֲשֶׁר עָלְיָה הָקִים אֹתָם בִּי הָחֹרֶשׁ לָהּ בְּיוֹם שְׁמֻעוֹ: במדבר ל טו

מוסף רש"י

לא בא לכלל הפך. דלמי יכול להפך (משי"ב עה.) הפרת נדרים כל הייום. עד שמחשך ותו לא, ואפילו שמע סמוך לחשיכה (שבת קנז.)

פירוש הרא"ש

בתנאי' הפרת נדרים. שאמרה מורה ואם ביום שמוע אשה יניא אותה: כל הייום. עד שמחשך: ויש בדבר להקל ולהחמיר. כלומר פעמיס מפר זמן קצר ופעמיס זמן מרובה ולא שיש בדבר להקל עפי ממי"ד מעת לעת: נדרה בליאי שבת ב'. האי דנקט צילי שנת כלילי שנת ויומו כדכתיב ויהי ערב ויהי שבת כדכתיב ויהי ערב ויהי שבת כלילי שנת ויומו שהלילה הולך אחר נדרה ביום ולא הפך לה שוב אינו יכול להפר לה משמחן אחר: הפרת נדרים אלא אותו יוס שנדרה ומשחשכה כנר נכנס יוס אחר: **גב' מיוס אל יוס.** משמע מאותה שעה ביום זה עד יוס המחרת באותה שעה: **ציממא אין.** ביום שמעו משמע יממא ולא לילה להכי כתיב מיוס אל יוס דמשמע יוס שלס: **הא כתיב ביום שמעו.** דמשמע אותו היום בלבד ולא למחר: **דאי מיוס אל יוס הוה משמע מחד בשבא לחד בשבא.** דהכי משמע מיוס אל יוס שכמוהו דהיינו שבוע שלס להכי כתיב ביום שמעו ביום אחד שלס מעל"ע: **אין הלכה כאותו הווג.** רבי יוסי ור"א דלמרי מעת לעת: **חייא נר רב הוה שדי גירא ונדיק.** הוה מעיין כל כך בנדר אלא כמו שהיה עוסק במלאכתו שהיה יורה החך מתוך כך בדיק ליה לנדר: **ישיב וקאים.** שלא היה יושב במקום אחד אלא עומד ויושב בנדיק ליה: **מנן**

לענין הקמה דאפי' שתיקה מועלת אם שתק כל היום קיוס נמי מועיל בכל לשון אי נמי להכי בעינן דוקא מופר ליכי כדי ליתן חילוק בין הפרת העבל להמרת חסס דהפרת בעל מהאן ולהבא בלא טעם כמו אם ברייתו הפר והכי גרסינן בירושלמי דפרקין ר' אבהו אומר בשם ר' יוחנן העבל שאומר אין כאן נדר אין כאן שנועה לא אמר כלום וזקן שאמר מופר כך בעל כך לא אמר כלום אלא זה כהלכתו וזה כהלכתו העבל אומר מופר כך בעל כך וזקן אומר אין כאן נדר אין כאן שנועה: לא יאמר אדם לאשתו בשבת בופר ליכי בופר ליכי בדרך שאומר לה בחול. שצריך לשנות מפני כבוד השבת אלא אומר לה עלי ואכלי עלי ושמי ונגמרת מפש: גב' דבתיב ביום אל יום. פי' מיוס זה ליום אחר דהיינו מעת לעת: דאי בתיב ביום אל יום. דהוה לילה בכלל הוה אמינא מחד בשבא לחד בשבא דמשמע מיוס זה ליום אחר ששמו כזה: **אין הלכה באותו הווג.** משום דרבים ניניהו אינטרין למיפקא דלא כותייהו או משום דקרא כותייהו דיקא דכתיב מיוס אל יום. ויש ספרים גורסין הלכה כאותו הווג. משום דבשיליה שבת גרסינן והלכתא הפרת נדרים מעת לעת ומפרעי סנר למיעבד כי הני תנאי פירוש תנא דמתני' ותנא קמא דברייתא דלמרי כל היום אל' רב הכי אמר חגיגי הלכה כאותו הווג ואפי' אי גרסי' אי הלכה כאותו הווג מצינן למימר דסתמא דהש"ס פליג אדריב"ל ובכל הספרים גרסי' הכא חייא נר רב ויש לפרש] כשהיתה אשתו נודרת לא היה מתיר מיד אלא היה שותק לקטערה כאליו היה רוצה לקיים נדרה והיה זורק חך בכותל לטוין בגיל שימיר לה למחרתו קודם שיגיע לאותו מקום: רבה בר רב הונא הוה קא. לידע מדת גלו לטוין צו למחרת אבל לספרים דגרסי' אין הלכה כאותו הווג אין מקומו כאן אלא לקמן בשמעתין:

לענין הקמה דאפי' שתיקה מועלת אם שתק כל היום קיוס נמי מועיל בכל לשון אי נמי להכי בעינן דוקא מופר ליכי כדי ליתן חילוק בין הפרת העבל להמרת חסס דהפרת בעל מהאן ולהבא בלא טעם כמו אם ברייתו הפר והכי גרסינן בירושלמי דפרקין ר' אבהו אומר בשם ר' יוחנן העבל שאומר אין כאן נדר אין כאן שנועה לא אמר כלום וזקן שאמר מופר כך בעל כך לא אמר כלום אלא זה כהלכתו וזה כהלכתו העבל אומר מופר כך בעל כך וזקן אומר אין כאן נדר אין כאן שנועה: לא יאמר אדם לאשתו בשבת בופר ליכי בופר ליכי בדרך שאומר לה בחול. שצריך לשנות מפני כבוד השבת אלא אומר לה עלי ואכלי עלי ושמי ונגמרת מפש: גב' דבתיב ביום אל יום. פי' מיוס זה ליום אחר דהיינו מעת לעת: דאי בתיב ביום אל יום. דהוה לילה בכלל הוה אמינא מחד בשבא לחד בשבא דמשמע מיוס זה ליום אחר ששמו כזה: **אין הלכה באותו הווג.** משום דרבים ניניהו אינטרין למיפקא דלא כותייהו או משום דקרא כותייהו דיקא דכתיב מיוס אל יום. ויש ספרים גורסין הלכה כאותו הווג. משום דבשיליה שבת גרסינן והלכתא הפרת נדרים מעת לעת ומפרעי סנר למיעבד כי הני תנאי פירוש תנא דמתני' ותנא קמא דברייתא דלמרי כל היום אל' רב הכי אמר חגיגי הלכה כאותו הווג ואפי' אי גרסי' אי הלכה כאותו הווג מצינן למימר דסתמא דהש"ס פליג אדריב"ל ובכל הספרים גרסי' הכא חייא נר רב ויש לפרש] כשהיתה אשתו נודרת לא היה מתיר מיד אלא היה שותק לקטערה כאליו היה רוצה לקיים נדרה והיה זורק חך בכותל לטוין בגיל שימיר לה למחרתו קודם שיגיע לאותו מקום: רבה בר רב הונא הוה קא. לידע מדת גלו לטוין צו למחרת אבל לספרים דגרסי' אין הלכה כאותו הווג אין מקומו כאן אלא לקמן בשמעתין: